

Kansanedustaja Jari Koskela 26.3.2021

Yhteisötaloudesta

Suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa tällä hetkellä koetellaan, eikä se johdu suinkaan kuin osaltaan koronasta. Yhteiskuntamme on murroksessa, väestö vanhenee, syntyvyys pysyy matalana ja palveluiden tarve kasvaa. Digitalisaatiolla koetetaan paikata näitä haasteita, mutta se ei ole ratkaisu kaikkeen ja jatkuva älylaitteisiin turvautuminen luo myös omat ongelmansa.

Miten yhteiskunta kykenee vastaamaan kaikkiin hyvinvointivaltion haasteisiin? Verottaminen ja jatkuva velaksi eläminen ei ole kestävä ratkaisu. Jossain vaiheessa raja tulee vastaan.

Professori Laurinkari nostaa esiin ajatuksen valtion epäonnistumisesta, siis hyvinvointivaltion palvelujen alasajon, tulonsiirtojen varassa elämisen, eriarvoisuuden kasvun ja yleisen kurjistumisen. Väistämättä olemme suurten muutosten edessä. Tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, kuten soten ja sosiaaliturvan uudelleen arviointeja, mutta myös muuta. Toimintamalleja on kehitettävä tai luotava uudelleen.

Näkisin että yhteisötaloudella voisi olla iso merkitys sote-sektorin tukena ja täydentäjänä. Kansalaisyhteiskunta on ollut Suomen historian aikana suuri voimavara. Yhteisötaloudessa uusliberalistinen hyödyn maksimointi ei ole keskiössä, vaan tavoitteena on toimeentulon lisäksi lisätä sekä sosiaalista että psykologista hyvinvointia.

Joitakin aikoja sitten toteutettiin maailmanlaajuinen kysely, jossa havaittiin, että vain 13 % työntekijöistä kokee työnsä mielekkääksi. Yli 80 prosenttia suhtautuu työhön enemmän tai vähemmän välinpitämättömästi. Työtä tehdään ulkoisen motivaation kuten rahan takia. Sisäistä motivaatiota -kuten itsensä kehittämistä- ei juuri ole.

Yhteisötalous mahdollistaa sen, että työssä olisi myös mielekkyyttä ja siitä saataisiin muutakin kuin vain rahallista hyötyä.

Yhteisötalous ja siinä kolmannen sektorin merkitys ja osuuskunnat, myös totutusta poikkeavina kevytyrityksinä, vastaavat omalta osaltaan olemassa olevaan motivaatiotyhjiöön ja vievät taakkaa julkiselta sektorilta. Maassamme on käyttämättömiä voimavaroja ja resursseja, ja näiden resurssien yhteen saattaminen ja koordinoiminen antaa mahdollisuuden yhteiskunnalle selvittää tulevaisuuden haasteista esimerkiksi juuri sote-sektorilla. Tarvitaan hyvää johtajuutta, jotta näiden resurssien yhteen saattamisessa onnistutaan.

Korona tulee muuttamaan omalta osaltaan myös elinympäristöämme. Turvallisen maaseudun ja siellä puhtaan luonnon merkitys tulevaisuuden digiyhteiskunnassa luovat elintilaa huomispäivän ihmisille. Jonkin verran muuttoliikettä maalle onkin jo tapahtunut ja etätyö mahdollistaa monipaikkaisuuden ja elämisen ja yrittämisen kaupunkien ulkopuolella. Tämä on mielestäni toivottua kehitystä.

Merkillepantavaa on myös se, että on tapahtunut muutosta suhteessa arvoihin ja myös talouden maksimointiin. Maassamme elää edelleen tutkimusten mukaan maailman onnellisin kansa. Juuri viime viikolla tästä tuli tuoretta tietoa. Onnellisuus käsitteenä muuttaa kaiken aikaa muotoaan. Tähänkin huutoon antaa vastauksia myös yhteisötalous/kolmas sektori.

Aikamme on otollinen rasittamaan ihmistä kiireen, menestymisen, taloudellisen hyvinvoinnin ja individualistisen maailman katsomuksen myötä.

Aikakautemme mukanaan tuomista vakavista ongelmista, ehkä suurin on mielenterveyteen liittyvät paineet. Mielenterveysongelmien ehkäisy on kaikkien poliittisten puolueiden yhteinen huoli. Tehokkaita keinoja mielenterveyden tukemiseen ei ole löytynyt. Syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien määrä on kasvussa, ja käännettä parempaan ei valitettavasti ole näköpiirissä.

Yhteisötalous ja osuuskunnat yritysmuotona voivat antaa ratkaisua myös kyseiseen ongelmaan. Perinteinen yritystoiminta on kuluttavaa ja täynnä riskejä. Osuuskunnissa tilanne on toinen. Tasavertaisuus yrityksessä, jossa kaikki sijoittavat saman ja saavat lopettaessaan vain saman takaisin.

Jokainen saa työstään siihen sovitun palkan. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus, turvaverkot ja yhteiset päämäärät ovat osuuskunnan jäsenille voimavaroina. Samalla perheenomaisuus, pienet perustamiskustannukset madaltavat kynnystä perustaa yritys.

Osuuskunnat ovat matalan kynnyksen toimintaa. Niissä toimiminen lisää yhteiskunnan sosiaalista pääomaa, joka on yhteydessä hyvinvointiin, onnellisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen. Myös Suomen yrittäjät ovat nähneet osuuskuntien luomat mahdollisuudet myös yrityskentällä.

Me eduskunnassa tulemme myös osuustoimintaverkoston kautta edesauttamaan tämän päivän osuuskunnallisen toiminnan kehitystä ja uskomme, että myös koulutusta lisäämällä voimme vastata hyvinvointiyhteiskunnan tuomiin nykyisiin haasteisiin.

Yhteisötalous on toistaiseksi valitettavan vieras termi monelle. Tarvitaan lisää keskustelua aiheesta. Ystäväni Juhani Laurinkarin uusi kirja avaa yhteisötalouden käsitettä ja yhteisötalouden luomia mahdollisuuksia. Toivon, että professori Laurinkarin kirja saa mahdollisimman suuren näkyvyyden.